

Sønderjylland

Fra Græningsområdet. Den nye Sundhedslovs 1916, som Sundhedsraadet har vedtaget den 29. Juni, indeholder kun nogle mindre ændringer af den hidtilværende Ordning. Næsten alle bestemmelser af loven. Imidlertid udråbes der ifølge "Hjemdal" nu Sædfor, udstede af Kommunalforbundet, til at sælge og købe Sædeforn. Kredsen har lovet til af deres egen Part af Kølha at lade noget lave til Smaagryn (Gries) i Stedet for at lade alt male til Mel. Nøgskovstødet har Net til efter Lykke at afkræve Overtidskredsen Aug eller Væde; der skal dog tages Hensyn til Kredsenes eget Læve. Uretmæssigt tilbageholdelsen kan beslaglægges uden Vederlag.

Over Person i Sønderborg har herfra (S. Juli) kun eet Smøremærke om Ugen, lydende paa 125 Gram.

Fra Nordborg meddeles til "Hjemd. Av.": I disse Dage er der russiske Janger her fra Enen beordrede til Røstplukning. Næstene skal i denne knappe Tid bruges til mangt og meget.

Paa Torvet i Sønderborg forlange forleden for en ikke jærlig stor Hane 14 Mark og for en lidt større 15 Mark.

Sener efter Politiets Indsigtiden gik Prisen ned til 5 Mark.

Lensgreve Schack-Schackeborn, der i Høst blev udføret til Militærtjeneste, skønt han tidligere var erklæret udygtig dertil paa Grund af Hjertejæ, blev ifølge "Hjemd. Av." midt i Juni d. A. indkaldt til Tjeneste som Garnisonsoldat. Efter et Par Dages Forsøg blev Lensgreven dog atter sammen med forskellige andre hjemsendt som overfallig.

Efter Kartoffel-Oplysning. Forleden meddeltes i "Kieler Zeitung", at en overordentlig Krigsret i Kiel havde idømt en 28 Aar gammel Kontorensbedsmand B. 7 Maaneders Fængsel for at have taget Del i Kartoffel-optysningen den 14. Juni i Kiel. B. havde kastet Sten efter Politibetjente.

Endvidere stod en Række for dem nogle uagtsomme Personer, slet Kærlinge, og en gift Kone anlagt for Brud paa Landefreden, henholdsvis Bistand derved. De havde deltaget i et Indbrud i Germania-Bærrets Brugsforening ved Breets Gasse i Middagsstunden den 15. Juni. Der var her ved forsvoldt en Skade af 2000 Mark. Retten irrasionerede 2 af de anklagede og idømte de andre fra 2 Ugers til 2 Mars Fængsel.

Initiativator B. blev af samme Krigsret idømt 3 Maaneders Fængsel for at have opfordret til Bolshandlinger paa Torvet i Kiel den 14. Juni.

Endvidere stod 11 Personer af Kvinde- og Mandkøn i alle Aldere anklagede for samme Dag at have gjort sig skyldige i Udveksling ved Gymnastikhallen i Goshstrasse, ved Brugsforeningens Ublagssted i Sochmannstrasse og ved Krupps Brugsforenings Ublagssted.

Paa alle 3 Steder havde Konen M. været Anføreren efter i Forvejen at have besjagt flere Venkæntninger, hvor hun havde roft sig af at have mere Mod end Manden. Dte gentog hun flere Gang, før hun gik over til Handling. Hun blev idømt 2 1/2 Mars Ughus. De øvrige idømtes fra 4 til 10 Maaneders Fængsel. En Kone blev frikendt.

Desuden idømtes 16 Personer for at have forsvøet Indbrud i Krupps Brugsforening, i en Købmands og Bagers Butikker.

Indførelsen af hjemløse. Efter hvad der meddeles "Hjemd. Av." skal de hjemløse i Sønder alleerede være indkaldt til Møde den 7. Juli, medens der endnu intet forlyder

om Indførelse af hjemløse i Sønderlæs Kred, hvor mange nu afventer det danske Ministeriums Afgørelse af deres Andragender om dansk Indførelse.

Klager over Sukkeret. "Dannevirke" skriver: Der hersker blandt Husmødrene i Sønderlæs almindelig Skuffelse, for ikke at benytte et endnu skarper Udtryk, over det "Raasfucker", som de har faaet til 22 Pienig Bundet til Sølvetiden. Næsten man Rosen for Sukkeret, ser man en Masse, der ligner malet Galm eller Avner eller hvad det nu er, og hvori man kan skimte nogle smaa Sukkerkrystaller, og Måsten lugter som gammel Galm. Det ligner mere Døvsfoder end Rennessfude. Man kan ikke fortælle, at Nøgskovstødet — eller hvad det nu er om et Sted — vil sende saadan noget ud til Befolkningen. Og skal man rense det saaledes, som Døvsfoderen lyder paa Sukkerfortets Vagfide, vil der vist nok kun blive lidt Sukker tilbage. Prisen, man betaler herfor — 22 Pienig — bliver altsaa høj n. f.: men da man ikke kan faa det raffinerede Sukker uden tillige at købe "Raasfuckeret", har man været nødt til at købe det urene for at faa det rene Sukker.

De nye Kartoffler. Sønderlæs, 12. Juli. Provinns-Kartoffelstødet har faaet Højteprisen for tidlige Kartoffler i en gross-Handelen til 9 Mk. 25 Pf. pr. Centner.

Café-Køkken. Sønderlæs, 12. Juli. I Anledning af en Hørespørgsel vedrørende Caféforbundet meddeles den stedfortrædende General-Commando, at Begreberne "Fornøjelse" og "Sport" ikke kan fortolkes; derimod er det tilladt at købe for at bidstafte Leveudsmidler og i Skur- og Høvedelses-Tjenest, samt overalt hvor det gælder Omfang for Inge.

Seks undtagne Krigsfanger blev forleden Nat anholdt ved Lemmervad Bro, meddelte "Hjemd. Av.". Der er i det sidste Mars Tid bleven fanget flere undtagne Krigsfanger ved den nævnte Bro. Maaffe tænker de, at det er Kongeaen, de er naaede til, og at de staar foran det forjættede Land ligesom Moses, der skulde se Landet, men ikke komme ind i det.

Løstort. Et Par Forordninger af 10. Juni bestemmer, at Skibmandene i Kjøgen kun maa sælge døde, virkede og strittede Væder imod Forrelagelse af et Løstort. En Sundhedsret fra Nøgskovstødet bestemmer nu, hvem der kan købe Løstort af Almindelighed gælder, at Skiberen skal bevise, at han trænger til nyt Løstort. I følgende Tilfælde betragtes Trangen dog uden videre som givet:

- a) ved Grundlæggelsen af en Husholdning,
 - b) til Værkføner og nysøgte Værn,
 - c) i Engdomstilfælde og ved Dødsfald,
 - d) ved særlige kirkelige Høstidligheder og Indtrædelse i et Embede,
 - e) med Hensyn til et begrænset Antal Væder og Klæder til Besøftningskredse, hos hvem det kan antages, at der ikke findes Væder- og Løstortraad udover det regelmæssige Behov.
- Ved Døretelsen af en Husholdning maa man vente med at dække hele sit Forbrug til efter Freuden, og nu nøjes med mindre.

Rædsler i Armenien.

III
Det amerikanske Missionsblad "The Missionary Herald" har fra en Deltager i et lille Selskab, der rejste op fra en tyrkisk By i Lilleasien nær Middelhavet, modtaget følgende Beskrivelse af hans eller hendes Oplevelser i Armenien:

IV
Da vi havde forladt Ven X, mødte vi det ene Tog efter det andet, stuvende tæt pakket med statfæls Armeniere, der skulde føres bort til Egne, hvor de ingen Mad funde var uden Anledning af Frygt, som for et Lys i Mørket i denne Landsdel med sine Verhuse, hvor Hundreder var dømt til Landflugtighed.

Det var ikke, fordi hun ikke forstod, hvorledes de tænkte og følte; hun var jo selv en af dem. Det var ikke, fordi hendes føle var udenfor Fare; hendes Mand var jo langt borte, travlt optaget af at hjælpe og tjene dem, der sendte hende og hendes spæde den uvisse Undergang i Møde.

"Armenierne har ingen Gud, der tager sig af dem," sagde en af de tilstedeværende Armeniere. Der kom en stakfals Kone styrende ind i Stuen for at faa noget Medicin til en ung Pige, som var besvime-

DEN 7. NOVEMBER

Stem for HUGHES og FAIRBANKS

og hele den republikanske Liste

Charles E. Hughes
For President

Charles W. Fairbanks
For Vice-President

og derved sikre Landet Fred og Fremgang.

Vi begyndte vor Rejse en Mandag Morgen kl. 4, og efter at have rejst hele Dagen og Natten naaede vi henad 9 den følgende Morgen Ven X. Da vi skulde vente her i 3 Timer, fik vi fat i en Vogn og kørte til en bekendt Hjem, en udmærket dygtig ung armenisk Kærlig Hus. Vi traf hans Hustru og to Smaabørn hjemme. Doktoren var allerede for et Par Dage indkaldt til tyrkisk Militærtjeneste.

Konen havde hørt, at alle Armeniere fra forskellige Byer i Omegnen var bleven deporterede, saa hun var ved at pakke nogle saa Gjenbølle sammen for at være rede, naar hendes Time kom til at rejse derfra. Det Tidspunkt indtraf netop mens vi var paa Besøg der. Alle Armeniere fik Ordre til at være paa Jernbanestationen i Løbet af 24 Timer for at fordes — hvorfor? De vidste det ikke, men de vidste, at de var nødt til at forlade alt — de smaa Hjem, som de i aarevis havde arbejdet og lidet for, de Gjenbølle, de havde faaet samlet sammen, alt maatte overlades til Nødring.

Det var en af de sørgeligste Tjener, jeg har gennemlevet, ja ogsaa de følgende, jeg tilbragte i Toget, der var nogle af de sørgeligste Tjener med Liv. Jeg vilde sniffe, jeg kunde give en levende Beskrivelse af dette armeniske Hjem, og vi vidste jo, at Hundreder af andre Hjem i samme By var Borte til samme hjerterfærende Scener som dette.

Hvor var hendes Mod beundringsværdigt, denne lille Kærlig, der vidste, hun maatte tage sine to Smaabørn med sig og sammen med dem gaa Hunger og Død i Møde. Jeg har aldrig set saadan Frimodighed. Man maa gaa til Jordens mørkeste Egne for at se de stærkest stinnende Øys! Hendes frejdige Smil, der var uden Anledning af Frygt, som for et Lys i Mørket i denne Landsdel med sine Verhuse, hvor Hundreder var dømt til Landflugtighed.

Det var ikke, fordi hun ikke forstod, hvorledes de tænkte og følte; hun var jo selv en af dem. Det var ikke, fordi hendes føle var udenfor Fare; hendes Mand var jo langt borte, travlt optaget af at hjælpe og tjene dem, der sendte hende og hendes spæde den uvisse Undergang i Møde.

"Armenierne har ingen Gud, der tager sig af dem," sagde en af de tilstedeværende Armeniere. Der kom en stakfals Kone styrende ind i Stuen for at faa noget Medicin til en ung Pige, som var besvime-

da Marchorden kom. Saadant Udtryk af Fortvivlelse og Naaløshed kan man ikke møde paa Russlands Anstalter i vore Hjemlande!

"Det er jo langsomt Maaftare paa hele vort Folk," sagde en Kone. "Det er langt værre end Maaftare," foarede en Mand.

Udraaberen gik nu rundt i Gaderne i hele Landsbyen og raabte ud, at hoer den, der hjalp Armenierne — enten det nu var med at give dem Mad, Penge eller andre Gaver — vilde blive prøvet og fastset i Fængsel. Det var mere end vi kunde holde ud. "Har De Penge nok?" spurgte vi Doktorens Kone. "Ja, jeg har nogle saa Bund," foarede hun, "men der er mange Gamilier, der ingenting har." Efter at vi havde regnet ud, hvad det vilde koste for os alle sammen at naa til Konstantinopel, gav vi de Penge, vi havde til overs. Men virkelig at bringe dem hjem, formaadede vi ikke; vi var uden Midler og Maat til at frelse deres Liv.

Løstortene havde allerede taget den amerikanske Skole og Kirke paa Stedet i Besiddelse, og efter en større Procession gennem Gaderne havde de indviet Kirken til en Møstee og laet Stolen om til en tyrkisk Skole. De havde taget Korset ned og sat Galmoaenen i Stedet. Nogle Uger tidligere havde de sendt den armeniske protestantiske Præst i Landsbyen var indtrufne Arbejder, der i en lang Aarrække havde stridt og arbejdet, for der — som han sagde — at skabe en lille Dase i Ørkenen.

IV
Da vi havde forladt Ven X, mødte vi det ene Tog efter det andet, stuvende tæt pakket med statfæls Armeniere, der skulde føres bort til Egne, hvor de ingen Mad funde var uden Anledning af Frygt, som for et Lys i Mørket i denne Landsdel med sine Verhuse, hvor Hundreder var dømt til Landflugtighed.

Det var ikke, fordi hun ikke forstod, hvorledes de tænkte og følte; hun var jo selv en af dem. Det var ikke, fordi hendes føle var udenfor Fare; hendes Mand var jo langt borte, travlt optaget af at hjælpe og tjene dem, der sendte hende og hendes spæde den uvisse Undergang i Møde.

"Armenierne har ingen Gud, der tager sig af dem," sagde en af de tilstedeværende Armeniere. Der kom en stakfals Kone styrende ind i Stuen for at faa noget Medicin til en ung Pige, som var besvime-

Swittinger.	
Japanmissionen:	
For loitteret, se Abl. Nr. 32	\$1376.35
Guthinson, Minn., Den d. luth. Kvindeforening	10.00
New Underwood, S. Daf., S. L. King	2.00
Cedar Falls, Ia., Nazareth's Mgh.s Ungdomsforening ..	15.00
Omatona, Minn., Mrs. Laurine Karjen	2.00
Denmark, Wis., et Bøste til Traktatmis.	1.00
Waupaca, Wis., Selligaands Mgh. Kvindef. ved Stud.	12.15
Knadomis Bøstg	12.15
Reenas, Wis., Vor Hærfers Mgh., ved Stud. Knadomis Bøstg	21.00
Berlesford, S. Daf., Martin Ebsen	25.00
Bermillion, S. Daf., S. P. Hansen og Hustru	2.00
Blair, Rebr., Offer ved Møde af Stud. Knadomi	25.00
Omatona, Minn., Offer ved Møde af Stud. Knadomi ..	15.52
Kenofsa, Wis., Offer ved Møde af Stud. Knadomi	7.70
Til sammen \$1515.32	
Indianermissionen:	
For loitteret, se Abl. Nr. 32	\$521.27
Guthinson, Minn., Den d. luth. Kvindeforening	10.00
Denmark, Wis., Ella Christensen	1.00
Berlesford, S. Daf., Martin Ebsen	25.00
Til sammen \$557.27	
Indremissionen:	
For loitteret, se Abl. Nr. 32	\$767.95
Guthinson, Minn., Den d. luth. Kvindeforening	10.00
Atlantic Kreds ved F. W. Fisher	16.65
Til sammen \$794.60	
Normonmissionen:	
For loitteret, se Abl. Nr. 32	\$516.79
Albert Lea, Minn., Mrs. S. P. Svendsen	2.00
Til sammen \$518.79	
Skoleklassen:	
For loitteret, se Abl. Nr. 31	\$620.40
Alta, Iowa, Overtid fra et Missionsmøde	6.84
Bermillion, S. Daf., S. P. Hansen og Hustru	2.00
Til sammen \$629.24	
Reformationssagen.	
For loitteret, se Abl. Nr. 32	\$6289.70
Omaha, Rebr., Pella Mgh., Martinus Peterfen	35.00
Blair, Rebr., Mifs Sina Bertelsen	5.00
Green Bay, Wis., Pastor A. Hansen og Hustru	25.00
Blair, Rebr., J. P. Nielsen og Hustru	\$25.00
Chicago, Ill., Siloams Mgh., Chr. Holm	\$50.00, Carl Christensen \$10.00
Brooklyn, N. Y., Salems Mgh., Ellen Madsen	10.00
Til sammen \$6574.70	

SPECIAL AUGUST EXCURSION TO COLORADO AND THE NEW DANISH LUTHERAN COLONY.

Why Pay High Rent?

When you can buy high grade farm land in the New Danish Colony on the Costilla Estate in southern Colorado on easy terms — land which is located near good towns, in a community of prosperous farmers who are enjoying the advantages of a well established farming district. Join one of the weekly excursions to the New Danish Colony leaving Omaha every Tuesday at 4.30 P. M. On these excursions you will have a fine sightseeing trip in Denver and see Colorado Springs and Manitou whose famous mineral springs are visited annually by thousands.

On the Costilla Estate you will visit one of the largest and best built irrigation projects in the West, where the farmers have fine homes and are developing alfalfa and hog farms. You will be given full opportunity to visit the farmers, inspect the irrigation system and the raw lands offered for sale in the New Danish Colony. Write today for full information about the cheap excursion rate to the Colony.

Join the excursion of August 20th.

OLUF BONDØ,
Special Representative,
867 Range Bldg., Omaha, Nebraska.

Blair, Rebr., den 10. Aug. 1916.
Hvad skal modtaget!
Otte Hansen,
Redf. for „D. J. J. e. i. Kirke i Ume.“